

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2025/26: MJU4

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier och till upphävande av lagen om bilskrotningsfonden.

Syftet med de kompletterande bestämmelserna till EU-förordningen är att säkerställa att reglerna om marknadskontroll av batterier täcker hela det spektrum av bestämmelser som ska kontrolleras. Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara marknadskontrollmyndighet. Marknadskontrollmyndigheten tilldelas vissa befogenheter, bl.a. möjligheten att kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller uppgifter, att utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter och att vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda brister.

Skyldigheten att betala skrotningsavgift har upphört. Lagen om bilskrotningsfonden har inte längre någon praktisk innebörd och kan därför upphävas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:194 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
 - Ärendet och dess beredning.....4
 - Propositionens huvudsakliga innehåll4
- Utskottets överväganden.....5
 - Regeringens lagförslag5
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag9
 - Propositionen9
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier,
2. lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:194 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 23 oktober 2025

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Åsa Westlund (S), John Widegren (M), Sofia Skönnbrink (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Victoria Tiblom (SD), Elin Nilsson (L), Runar Filper (SD), Joanna Lewerentz (M) och Helena Lindahl (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:194 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Inga motioner har väckts med anledning av förslaget.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen lagändringar som kompletterar EU-förordningen om batterier. Ändringarna innebär bl.a. att en marknadskontrollmyndighet får

- kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter
- utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter
- kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel
- inleda undersökningar på eget initiativ
- kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse med kraven i EU-förordningen om batterier att upphöra eller för att eliminera en risk
- själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse med kraven i EU-förordningen om batterier och EU-förordningen om marknadskontroll att upphöra eller för att eliminera en risk
- införskaffa, inspektera och demontera varuprover
- kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, t.ex. en webbplats, att en varning ska visas på onlinegränssnittet eller att åtkomsten till gränssnittet ska begränsas.

Det föreslås även att tystnadsplikt ska gälla för den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll.

I propositionen föreslår regeringen också att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden upphävs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier och lag om upphävande av lagen om bilskrotningsfonden.

Bakgrund

Inom EU finns harmoniserad lagstiftning som innehåller krav på hur olika produkter ska utformas för att få släppas ut på marknaden. Regler om marknadskontroll syftar till att säkerställa att produkterna överensstämmer med de uppställda produktkraven. EU-förordningen om marknadskontroll¹ syftar till att harmonisera marknadskontrollen inom EU.

När det gäller regleringen av batterier har dessa produkter tidigare reglerats i batteridirektivet². Den 12 juli 2023 antog dock Europaparlamentet och rådet förordningen (EU) 2023/1542 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

EU-förordningen om batterier reglerar batteriers hela livscykel, från miljömässiga och sociala risker som är förknippade med utvinning av råmaterial för batteritillverkning till hur uttjänta batterier ska omhändertas. Förordningen ska tillämpas på alla kategorier av batterier.

I propositionen föreslår regeringen lagändringar som kompletterar EU-förordningen om batterier, bl.a. med regler om befogenheter för en marknadskontrollmyndighet.

Propositionen

En ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier införs

EU-förordningen om batterier reglerar batteriers hela livscykel, från miljömässiga och sociala risker som är förknippade med utvinning av råmaterial för batteritillverkning till hur uttjänta batterier ska omhändertas. Förordningen ska

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG.

tillämpas på alla kategorier av batterier, nämligen bärbara batterier, startbatterier, batterier för lätta transportmedel, elfordonsbatterier och industri-batterier. Förordningen syftar till att bidra till den inre marknadens effektiva funktion och samtidigt förebygga och minska negativ miljöpåverkan från batterier. Batterier får endast släppas ut på marknaden om de uppfyller de hållbarhets- och säkerhetskrav och märknings- och informationskrav som ställs. Samtidigt får medlemsstaterna inte förbjuda batterier som uppfyller kraven.

Regeringen föreslår att en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier ska införas. Ord och uttryck i lagen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen om batterier. Hänvisningar till EU-förordningen ska vara dynamiska. Det säkerställer enligt regeringen att ändringar får omedelbart genomslag genom att hänvisningarna avser EU-bestämmelserna i den lydelsen som gäller vid varje tidpunkt. Om en marknads-kontrollmyndighet får vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt den nya lagen och enligt miljöbalken, ska den nya lagen tillämpas. Regeringen bedömer att kontrollen av att bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier följs bör göras av en marknadskontrollmyndighet.

Regeringen föreslår också att det ska införas en upplysning om att bestämmelser om marknadskontroll även finns i EU-förordningen om marknads-kontroll. Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara marknads-kontrollmyndighet.

Marknadskontrollmyndighetens befogenheter

Regeringen föreslår att marknadskontrollmyndigheten vid marknadskontroll ska få

1. kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter
2. utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter
3. kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel
4. inleda undersökningar på eget initiativ
5. kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk
6. själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller eliminera en risk
7. införskaffa, inspektera och demontera varuprover
8. kräva att innehåll ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt, att en varning ska visas eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas ska inte gälla i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens

skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en skyldighet att vidta en åtgärd som avser ett onlinegränssnitt inte längre ska gälla.

Marknadskontrollmyndigheten ska få införskaffa ett varuprov under dold identitet endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter när det gäller tillbörlig aktsamhet i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

Förelägganden och näringsidkares rätt till ersättning för varuprover

Regeringen föreslår att marknadskontrollmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och EU-förordningen om marknadskontroll ska följas. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite. Marknadskontrollmyndigheten ska få bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Regeringen föreslår även att marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover om det finns särskilda skäl för det. Regeringen anför att näringsidkare i allmänhet bör vara skyldiga att lämna ett prov kostnadsfritt. I vissa fall kan det dock vara befogat att lämna ekonomisk ersättning till den som lämnar proverna. Regeringen pekar på att produktkraven i EU-förordningen om batterier bl.a. omfattar industribatterier och batterier till elfordon som kan ha ett mycket högt värde.

Hjälp från Polismyndigheten samt sekretess och tystnadsplikt

Enligt regeringens förslag ska Polismyndigheten på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder för att se till att en ekonomisk aktör avhjälpes en bristande överensstämmelse med bestämmelserna i EU-förordningen om batterier eller EU-förordningen om marknadskontroll, om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl.

Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll ska inte obehörigen få röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. I det allmänna verksamheten ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Överklagande

Regeringen föreslår att beslut enligt den nya lagen ska få överklagas till mark- och miljödomstolen. Det ska införas en upplysning i lagen om var det finns

bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut.

Lagen om bilskrotningsfonden upphävs

Skyldigheten att betala skrotningsavgift har upphört och bilskrotningsfonden tillförs inga nya medel. Fonden har sedan flera år tillbaka slut på medel. Därmed har lagens bestämmelser inte längre någon praktisk innebörd. Bilskrotningsfonden ska enligt regeringens förslag därför avskaffas genom att lagen om bilskrotningsfonden upphävs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Regeringen bedömer att det inte finns något behov av att införa övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som framförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Utskottet tillstyrker således regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:194 Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EU-förordningen om batterier).

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om batterier.

Marknadskontroll

3 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

4 § Om en marknadskontrollmyndighet har befogenhet att vidta åtgärder för att utöva kontroll både enligt denna lag och enligt miljöbalken, ska denna lag tillämpas.

5 § Vid marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 får marknadskontrollmyndigheten enligt

1. artikel 14.4 a–14.4 c kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter,

2. artikel 14.4 d utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,

3. artikel 14.4 e kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel,

4. artikel 14.4 f inleda undersökningar på eget initiativ,

5. artikel 14.4 g kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att åtgärda en bristande överensstämmelse eller för att eliminera en risk,

6. artikel 14.4 h själv vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller för att eliminera en risk,

7. artikel 14.4 j införskaffa, inspektera och demontera varuprover, och

8. artikel 14.4 k kräva att innehåll ska avlägsnas från ett online-gränssnitt, att en varning ska visas där eller att åtkomsten till onlinegränssnittet ska begränsas.

Befogenheten enligt första stycket 8 gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att ett krav enligt första stycket 8 inte längre ska gälla.

6 § Om en ekonomisk aktör inte vidtar nödvändiga åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 48–50 i EU-förordningen om batterier, och bristen är allvarlig, får marknadskontrollmyndigheten besluta att ett batteri som har tillhandahållits på marknaden i Sverige ska dras tillbaka från marknaden eller återkallas.

7 § Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att ett varuprov har införskaffats under dold identitet, så snart det går utan att syftet går förlorat.

8 § Marknadskontrollmyndigheten ska ersätta en ekonomisk aktör för varuprover, om det finns särskilda skäl för det.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får vid marknadskontroll besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att EU-förordningen om batterier och förordning (EU) 2019/1020 ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Hjälp från Polismyndigheten

10 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt 5 §, om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Tystnadsplikt

11 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamheten tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

12 § Beslut enligt denna lag får överklagas till mark- och miljödomstolen.

13 § Bestämmelser om överklagande av mark- och miljödomstolens domar och beslut finns i 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2 Förslag till lag om upphävande av lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden

Härigenom föreskrivs att lagen (2007:162) om bilskrotningsfonden ska upphöra att gälla vid utgången av 2025.